

Sygn.akt III AUa 632/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Alicja Sołowińska

Sędziowie: SA Dorota Elżbieta Zarzecka

SA Sławomir Bagiński

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 czerwca 2018 r. w B.

sprawy z odwołania I. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu

na skutek apelacji wnioskodawczyni I. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 19 czerwca 2017 r. sygn. akt III U 507/16

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję z 21 września 2016 r. i ustala, że I. B. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 9 czerwca 2014r.,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz I. B. 630 (sześćset trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 600 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

SSA Sławomir Bagiński SSA Alicja Sołowińska SSA Dorota Elżbieta Zarzecka

Sygn. akt III AUa 632/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z 21 września 2016 r., wydaną na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.) oraz art. 58 § 2 Kodeksu cywilnego, stwierdził, że I. B. nie podlega od 9 czerwca 2014 r. obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Zdaniem organu rentowego I. B. nie rozpoczęła wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej od 9 czerwca 2014 r. i nie

prowadziła jej w sposób zorganizowany i ciągły, z nastawieniem na zysk zgodnie z Ustawą o swobodzie działalności gospodarczej.

I. B. wniosła o zmianę tej decyzji i ustalenie, że od 9 czerwca 2014 r. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Wskazała, że jej czynności od 9 czerwca 2014 r. nie miały charakteru sporadycznego, okazjonalnego i pozornego. Były podejmowane w celu zarobkowym, a nie dla uzyskania wysokich świadczeń z ubezpieczeń społecznych związanych z chorobą i macierzyństwem. To, że postanowiła rozpocząć prowadzenie działalności będąc w ciąży, nie ma znaczenia w sprawie. W okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego podjęła szereg czynności zmierzających do zdobycia klientów i takich zdobyła. Natomiast w jej przypadku organ rentowy skupił się wyłącznie na kwestii celu, jaki miał przyświecać rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej, z pominięciem kluczowej dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie okoliczności, tj. faktycznego prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Odwołująca wskazała, że jako ubezpieczona zarejestrowała działalność gospodarczą i podała wysoką podstawę składek na ubezpieczenia społeczne po to, aby korzystać z wysokich świadczeń, ponieważ wiedziała, że jest w ciąży. Okoliczność ta nie ma jednak – jej zdaniem – znaczenia dla sprawy, bo faktycznie wykonywała działalność.

Organ rentowy wniosł o oddalenie odwołania i zasądzenie od odwołującej zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z 19 czerwca 2017 r. oddalił odwołanie oraz zasądził od I. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że 5 listopada 2012 r. I. B. (urodzona (...), z domu D.) ukończyła (...) w B. na Wydziale (...) w formie niestacjonarnej, na kierunku finanse i rachunkowość w specjalności rachunkowość i finanse przedsiębiorstw, uzyskując tytuł magistra. 18 czerwca 2003 r. ukończyła 18-godzinne warsztaty z zakresu przedsiębiorczości prowadzone w ramach projektu „Promowania podstaw przedsiębiorczości w szkołach średnich województwa (...)”. 29 czerwca 2014 r. uzyskała kwalifikacje księgowego według wymagań określonych przez Stowarzyszenie (...) w Polsce, zaś 23 czerwca 2015 r. zdała egzamin zawodowy przed Komisją Egzaminacyjną Stowarzyszenia (...) w (...) Oddział (...) w S. i uzyskała kwalifikacje specjalisty ds. kadr.

Z akt osobowych odwołującej wynika, że od 25 listopada 2013 r. do 6 czerwca 2014 r. była zatrudniona w (...) Banku S.A. na czas określony na zastępstwo na stanowisku bankiera klienta indywidualnego i małych przedsiębiorstw, za wynagrodzeniem 3 000 zł brutto. 6 czerwca 2014 r. odwołująca złożyła oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę za porozumieniem stron. Z informacji uzyskanych przez z A. Banku wynika, że od 7 stycznia 2014 r. do 6 czerwca 2014 r. odwołująca przebywała na zwolnieniu lekarskim, z tym że od 6 marca 2014 r. z kodem B – ciąża. 9 czerwca 2014 r. odwołująca zarejestrowała pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą (...) I. B., która polegała na świadczeniu usług związanych z administracyjną obsługą biura. Miejsce biura znajdowało się w miejscu zamieszkania odwołującej.

9 czerwca 2014 r. odwołująca zawarła z firmą (...) s.c. z siedzibą w S. umowę na świadczenie usług kadrowych i administracyjnych biura. Firma ta zajmowała się świadczeniem usług z zakresu prania odzieży etc. W ramach tej umowy odwołująca miała świadczyć usługi kadrowe, w szczególności: prowadzić akta osobowe pracowników, sporządzać dokumenty dotyczące nawiązywania i rozwiązywania stosunku pracy, zmiany warunków zatrudnienia, sporządzać dokumenty związane z umowami cywilnoprawnymi, ustalać prawa do przewidzianych przepisami uprawnień pracowniczych, ewidencjonować i rozliczać urlopy wypoczynkowe, okolicznościowe i zwolnienia lekarskie oraz nadgodziny, rozliczać czas pracy, prowadzić ewidencję obowiązujących okresowych badań lekarskich i kontroli ich aktualności, prowadzić ewidencję obowiązujących szkoleń BHP i kontrolę ich aktualności, monitorować terminy związane z zatrudnieniem, wystawiać zaświadczenia o zatrudnieniu, sporządzać raporty kadrowe w uzgodnionym ze zleceniobiorcą formacie, kontaktować się z PIP, ZUS, GUS i innymi instytucjami, reprezentować klienta w kontrolach uprawnionych organów administracji i państwowej, naliczać wynagrodzenia wynikające z umów o pracę, naliczać wynagrodzenia wynikające z umów o pracę z uwzględnieniem wszelkich dodatków i potrąceń, naliczać wynagrodzenia wynikające z umów cywilnoprawnych na podstawie otrzymanych zestawień lub dokumentacji, naliczać podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne zatrudnionych osób, prowadzić karty zasiłkowe

pracowników, generować i udostępniać listy płac, sporządzać dla klienta raporty i zestawienia płacowe, drukować i dostarczać indywidualnych pasków płacowych oraz dokumentów (...). Natomiast do zadań związanych z obsługą biura należało: zarządzanie obiegiem dokumentów, zbieranie i przetwarzanie informacji, prowadzenie bazy faktur do kontrolowania płatności, wystawianie faktur w imieniu zleceniodawcy dla jego kontrahentów, prowadzenie bazy danych kontrahentów, zarządzanie i kontrola należności: utrzymywanie bezpośrednich kontaktów z dłużnikiem w tym wysyłanie pism, monitów, prowadzenie rozmów telefonicznych, przypominających o terminach płatności należności, wysyłanie zapytań i ofert w imieniu zleceniodawcy, wyszukiwanie informacji handlowych, redagowanie pism, skanowanie dokumentów, wykonywanie odbitek ksero, wydruków, pisanie pism do urzędów i instytucji i odpowiedzi na pisma, przepisywanie pism i innych tekstów, uporządkowanie dokumentów w firmie, pomoc w wypełnianiu wszelkiego rodzaju druków urzędowych, obsługa projektu unijnego: gromadzenie dokumentacji, prace administracyjne w projekcie, monitoring, ewaluacja etc. Za świadczenie usług odwołująca miała uzyskiwać miesięczne wynagrodzenie w kwocie 500 zł netto.

9 czerwca 2014 r. odwołująca zawarła umowę na świadczenie usług kadrowych i administracyjnych biura z (...) sp. z o.o. w S.. Treść i zakres umowy był identyczny z tą, która zawarła ze spółka (...). Różnica dotyczyła wynagrodzenia, które zostało ustalone na kwotę 3.000 zł miesięcznie. Właścicielem spółki (...) był świadek R. M.. W obu firmach sprawami kadrowymi i finansowymi zajmowało się profesjonalne biuro rachunkowe prowadzone przez świadka Ł. O.. Z zeznań tych świadków wynikało, że to za pośrednictwem Ł. O. R. M. nawiązał kontakt z odwołującą. Ponadto w 2007 r. Ł. O. była pracownikiem firmy (...) sp. z o.o. w S. na stanowisku głównej księgowej, której prezesem był świadek R. M.. Z zeznań świadka R. M. wynikało, że powodem zatrudnienia odwołującej były okoliczności związane z żądaniem podniesienia stawki za obsługę ze strony biura rachunkowego. Poszukiwał osoby do pracy od kwietnia do maja 2014 r. i nie miało dla niego znaczenia, czy będzie to forma współpracy oparta na umowie o pracę, czy też umowie cywilnej. Wskazał, że bardziej opłacalne dla niego było zatrudnienie odwołującej, mimo że ustalone wynagrodzenie znacznie przekraczało wysokość podwyżki, której domagało się biuro rachunkowe. Jak zeznał świadek, odwołująca miała wyręczyć go w obsłudze wniosku unijnego, który opiewał na kwotę 8.000 000 zł. W pisaniu wniosku brała jednak udział firma z B.. Ponadto w momencie podpisywania umowy z odwołującą część wniosku i dokumentów została już zgromadzona przez świadka. Przed podpisaniem umowy z odwołującą sprawami biurowymi zajmował się świadek oraz dyrektor. Natomiast z zeznań świadka B. R. wynikało, że w pracach biurowych i administracyjnych wspierała firmę sekretarka. Do obowiązków świadka B. R. należała praca przy wnioskach związanych z projektem unijnym. Z zeznań świadka R. M. wynikało, że odwołująca miała wyliczać też opłaty środowiskowe, które były ustalane tylko raz w roku, wystawiać faktury, przyjmować reklamacje i sporządzać listy płac. W tym czasie liczba pracowników wynosiła około 20 osób. Odwołująca miała wykonywać część prac w siedzibie firmy na miejscu, w gabinecie pracy świadka, a część w domu. Czas pracy trwał w godzinach działania biura, tj. od 7:00 do 15:00 lub od 8:00 do 16:00, ale z drugiej strony świadek wskazywał, że czas pracy odwołującej był nienormowany. Strony nie zawierały żadnych umów ani nie rozmawiały o rozliczeniu za korzystanie za sprzęt firmy. W obowiązkach odwołującej zastąpił ją inny pracownik, zatrudniony przez świadka w wymiarze po 1/2 etat w każdej firmie, za minimalnym wynagrodzeniem.

Od 25 czerwca 2014 r. do 27 czerwca 2014 r., od 14 lipca 2014 r. do 23 lipca 2014 r. odwołująca przebywała na zwolnieniu lekarskim. Pismem z 11 sierpnia 2014 r. Inspektorat ZUS w S. poinformował odwołującą, że zweryfikował dostarczone przez nią dokumenty w sprawie potwierdzenia prowadzenia działalności gospodarczej o charakterze outsourcingu kadrowo-administracyjnego od 9 czerwca 2014 r. Biorąc pod uwagę dostarczone przez nią 28 lipca 2014 r. dokumenty, organ rentowy uznał, że zgłoszenie do ubezpieczeń z tytułu rozpoczętej pozarolniczej działalności gospodarczej od 9 czerwca 2014 r. jest prawidłowe.

Od 28 lipca 2014 r. do 16 października 2014 r. odwołująca przebywała na zasiłku chorobowym, natomiast od 17 października 2014 r. do 15 października 2015 r. przebywała na zasiłku macierzyńskim, a od 16 października 2015 r. do 11 lipca 2016 r. przebywała na zasiłku chorobowym. 28 września 2015 r. odwołująca zawarła umowę o współpracy z (...) Bankiem (...) S.A. w W. I Oddziałem w S., która dotyczyła informowania przez odwołującą swoich klientów o produktach i usługach banku, przekazywania danych klientów do banku w celu zaoferowania im przez bank produktów. Przedmiotem umowy nie było pośrednictwo w wykonywaniu czynności bankowych w rozumieniu art. 5

i 6 Prawa bankowego. Wynagrodzenie w postaci prowizji miało być wypłacane odwołującej w razie przekazania do banku przez klienta odwołującej podpisanego zobowiązania o współpracy oraz uruchomienia przez bank produktu bankowego.

15 września 2015 r. odwołująca zawarła z (...) w S. umowę o świadczenie usług kadrowych i administracyjnych biura na okres do 31 grudnia 2015 r. Na jej podstawie odwołująca miała wykonywać czynności związane z obsługą administracyjno-kadrową zleceniodawcy, w szczególności: opracowywać korespondencję w zakresie administracyjno-gospodarczym, przygotowywać zleczone raporty i sprawozdania, pisać pisma do urzędów i instytucji i odpowiadać na pisma, pomagać w wypełnianiu wszelkiego rodzaju druków urzędowych, wystawiać faktury w imieniu zleceniodawcy, pomagać w wyborze produktów bankowych oraz reprezentować zleceniodawcę w instytucjach bankowych, pomagać w wyborze produktów ubezpieczeniowych wszystkich składników majątkowych firmy, ubezpieczeń pracowniczych oraz reprezentować zleceniodawcę w towarzystwach ubezpieczeniowych, zarządzać i kontrolować należności: w tym wysyłać pisma i monity przypominające o terminach płatności należności, sporządzać dokumenty związane z umowami cywilnoprawnymi (kwestionariusze osobowe) ewidencjonować urlopy wypoczynkowe, okolicznościowe i zwolnienia lekarskie oraz nadgodziny, sporządzać listy obecności, ewidencje czasu pracy, sporządzać i kontrolować raporty kasowe, prowadzić ewidencję obowiązujących okresowych badań lekarskich i kontrolować ich aktualności, prowadzić ewidencję obowiązujących szkoleń BHP i kontrolować ich aktualności, sporządzać zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach, kontaktować się z Urzędem Miasta, PSSE, ZUS, US, GUS i innymi instytucjami, sporządzać raporty do GUS, UM i innych instytucji, reprezentować klienta w kontrolach uprawnionych organów administracji państwowej. Za świadczenie usług odwołująca miała otrzymywać wynagrodzenie w stawce godzinowej 20 zł netto za godzinę. Umowa została zawarta 15 września 2015 r. i miała wejść w życie od 16 października 2015 r. Do realizacji tej umowy nie doszło, gdyż w 15 października 2015 r. odwołująca w trybie nagłym została hospitalizowana.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że pismo organu rentowego z 11 sierpnia 2014 r. nie jest rozstrzygnięciem o podleganiu przez odwołującą ubezpieczeniom społecznym. Organ rentowy wskazuje w nim jedynie, że samo zgłoszenie uznaje za prawidłowe. Nie zawiera ono żadnej podstawy prawnej ani uzasadnienia. Stanowi wyłącznie odpowiedź na pytanie odwołującej zadane w formie pisemnej. Sąd ocenił, że odwołująca już wówczas liczyła się z możliwością wyłączenia jej z ubezpieczenia społecznego, zwłaszcza że przed organem rentowym toczyło się wówczas postępowanie wyjaśniające.

Sąd zaznaczył, że nie oceniał jakości i rodzaju informacji udzielonych przez pracowników różnych Inspektoratów ZUS, z którymi odwołująca nagrywała rozmowy. Sąd nie widział sensu w tym, że odwołująca udawała się do oddalonych od siebie inspektoratów ZUS i nagrywała rozmowy z pracownikami organu rentowego na temat ogólnych warunków koniecznych do podlegania przez odwołującą ubezpieczeniom społecznym w czasie pobierania zasiłku macierzyńskiego. Informacje udzielone przez pracowników wynikały z pytań stawianych przez odwołującą, natomiast prawna ocena jej sytuacji wymagała ustalenia stanu faktycznego, który zdaniem Sądu był inny niż przedstawiony w odwołaniu.

Sąd odwołał się do art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 6 pkt 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 Ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (prawidłowo: Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych). Podkreślił, że sam fakt bycia w ciąży przez kobietę zakładającą działalność gospodarczą nie dyskwalifikuje jej jako przedsiębiorcy i nie powoduje automatycznego wyłączenia z ubezpieczenia. Samo rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej w okresie ciąży nie jest w żadnym zakresie sprzeczne z prawem (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 13 marca 2013 r., III AUa 1542/12). Natomiast ustawodawca wiąże powstanie obowiązku ubezpieczenia społecznego nie z samym faktem spełnienia formalnych wymogów uprawniających do prowadzenia pozarolniczej działalności, a z momentem faktycznego jej wykonywania. Istotnym z punktu widzenia ubezpieczeń społecznych jest dopiero moment podjęcia faktycznych czynności związanych z wykonywaniem danej działalności. Będą to zatem czynności składające się na przedmiot prowadzonej działalności, jak też czynności mające prowadzić do osiągnięcia jej celu, np. poszukiwanie nowych klientów, zamieszczanie ogłoszeń w prasie, załatwianie spraw urzędowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 października 2011 r., II UK 51/11). Ocena, czy działalność gospodarcza rzeczywiście jest wykonywana, należy do sfery ustaleń faktycznych, a istnienie wpisu w ewidencji prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia o

zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, jest traktowana jako prowadząca taką działalność (wyroki Sądu Apelacyjnego w Białymstoku: z 29 stycznia 2013 r., III AUa 802/12; z 25 czerwca 2014 r., III AUa 1401/13).

Sąd Okręgowy uznał, że odwołująca nie miała zamiaru prowadzenia działalności gospodarczej. Zaznaczył, że przed zarejestrowaniem działalności gospodarczej odwołująca była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w A. Banku. Umowa ta była umową okresową i uległaby rozwiązaniu w momencie powrotu do pracy pracownicy, którą odwołująca zastępowała, niemniej od 7 stycznia 2014 r. odwołująca była długotrwale niezdolna do pracy, a na zaświadczeniach lekarskich umieszczony został symbol B, świadczący o tym, że niezdolność do pracy ma związek z ciążą. Niezdolność ta trwała jeszcze w momencie rozwiązania przez odwołującą umowy o pracę. Sąd ocenił, że czynności, których wykonanie deklarowała odwołująca na podstawie umów z firmami (...), były zbliżone, a nawet identyczne. Odbywały się bowiem w podobnych warunkach biurowych, przy komputerze, w kontakcie z ludźmi, w pozycji siedzącej. Sąd stwierdził, że długotrwała niezdolność do pracy trwająca ponad 6 miesięcy nie ustąpiła i powinna stanowić przeszkodę do podjęcia przez odwołującą działalności gospodarczej. Zdaniem Sądu odwołująca musiała przewidzieć, że nie będzie mogła prowadzić tej działalności, skoro jej stan związany z ciążą czynił ją niezdolną do pracy biurowej. W ocenie Sądu dalsza sekwencja zdarzeń wskazuje, że w krótkim czasie odwołująca ponownie przebywała na długotrwałym zwolnieniu lekarskim. Sąd przyjął zatem, że działania odwołującej, nawet przy założeniu, że były one ukierunkowane na chęć prowadzenia działalności gospodarczej, to były obarczone bardzo dużym ryzykiem niemożności ich wykonywania. Sąd nie uznał za wiarygodne twierdzeń odwołującej, że miała ona zamiar prowadzić działalność gospodarczą. Zdaniem Sądu już w momencie rejestrowania tej działalności odwołująca miała świadomość ponownego wystąpienia niezdolności do pracy związanej z dolegliwościami, które czyniły ją niezdolną do pracy przez ostatnie 6 miesięcy z powodu ciąży, dlatego nie byłaby w stanie prowadzić tej działalności gospodarczej. W ocenie Sądu, jeśli odwołująca miała problemy zdrowotne już na początku ciąży i musiała zrezygnować z pracy przez tak długi okres, to musiała też liczyć z tym, że ponownie wystąpi u niej niezdolność do pracy. Sąd zaznaczył, że niezdolność ta wystąpiła już po kilkunastu dniach.

Sąd stwierdził, że odwołująca nie poniosła żadnych wydatków związanych z rozpoczęciem tej działalności, nakładów na zakup np. programów komputerowych czy też sprzętu i nie wykazała, aby czyniła starania w celu pozyskania klientów. Zdaniem Sądu zawarła umowy ze spółkami (...) włącznie w celu uprawdopodobnienia podjęcia działalności gospodarczej. Z zeznań świadka R. M. nie wynika, dlaczego zdecydował się zawrzeć z odwołującą umowy na świadczenie usług kadrowo-administracyjnych. Bardzo rozbudowane zakresy czynności, które określały bardzo szczegółowy rodzaj czynności, które miała wykonywać, nie zostały w sprawie potwierdzone. Sąd uznał za niewiarygodne zeznania świadka R. M. w zakresie, w jakim twierdził, że odwołująca miała odciążyć go przy sporządzaniu projektu unijnego. Sąd wyjaśnił, że odwołująca nie miała żadnych predyspozycji i doświadczeń zawodowych w tym zakresie. Projekt opiewał na ogromną kwotę 8.000 000 zł i rzetelne sporządzenie dokumentacji i samego projektu miało decydujące znaczenie. Sąd wskazał, że ostatecznie świadek zrezygnował z dotacji i zwrócił środki unijne. Jednakże zdaniem Sądu z jego zeznań oraz zeznań świadka B. R. nie wynika, aby odwołująca miała brać udział w tym projekcie. Osobą odpowiedzialną za projekty unijne w firmie był świadek B. R., a ponadto firma korzysta z usług profesjonalnej firmy z B.. R. M. samodzielnie uczestniczył w przygotowywaniu i tworzeniu tego projektu. W tym względzie Sąd uznał zeznania świadka za mające na celu włącznie uwiarygodnienie twierdzeń odwołującej. Sąd zaznaczył, że z zeznań tych nie wynika dlaczego R. M. zdecydował się zatrudnić odwołującą. Sąd uznał zeznania tego świadka za sprzeczne i nielogiczne. Zdaniem Sądu niewiarygodne jest zatrudnienie odwołującej (osoby nowej na rynku), która dopiero założyła działalność gospodarczą, po to, aby nie podwyższać stawki dla profesjonalnego biura rachunkowego, zajmującego się sprawami, które miała przejąć odwołująca. Sąd stwierdził, że takie stanowisko nie jest logiczne, ponieważ zatrudnienie odwołującej wiązało się z dwukrotnym przebicciem stawki, o którą miało być podwyższone wynagrodzenie dla biura rachunkowego, z którym świadek współpracował od lat.

Zdaniem Sądu w sprawie nie zostało wykazane, aby odwołująca miała rzeczywisty zamiar wykonywania działalności gospodarczej, tym bardziej że jej stan związany z ciążą już od początku ciąży czynił ją długotrwale niezdolną do pracy. Pozorne czynności związane z zarejestrowaniem firmy i zawarciem umów ze świadkiem R. M. miały na celu stworzenie pozoru istnienia i prowadzenia działalności gospodarczej. Później zawarte umowy z przedszkolem czy

też przedstawicielem – agentem banku nie stanowiły miarodajnych dowodów w sprawie. Przede wszystkim do ich podpisania doszło w 2015 r., a ich treść i okoliczności związane z ich zawarciem czy też realizacją, a raczej jej brakiem, jedyne potwierdzają pozorność działań odwołującej. Z tego względu Sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 Kodeksu postępowania cywilnego w zw. § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym od 27 października 2016 r., przyjmując wysokość przedmiotu zaskarżenia wskazaną w piśmie z 17 maja 2017 r., tj. 4 625,81 zł. Ustalając wysokość kosztów zastępstwa prawnego Sąd miał na względzie uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z 20 lipca 2016 r., III UZP 2/16.

I. B. złożyła apelację do wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając wyrok w całości i zrzucając:

1. mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na przyjęciu, że od 9 czerwca 2014 r. jako osoba prowadząca działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, że od 9 czerwca 2014 r. prowadziła działalność gospodarczą;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego (mającego wpływ na wydane orzeczenie), tj.:

1) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez dokonanie oceny materiału dowodowego z pominięciem w uzasadnieniu wyroku jego istotnej treści, tj. dokumentów w postaci notatek służbowych organu rentowego z 8 sierpnia 2014 r. i z 29 lipca 2016 r. znajdujących się w pliku akt rentowych (bez oznaczenia nr stron), wydruku wiadomości e-mail znajdujących się na kartach od 10 do 31 akt sprawy, dowodów załączonych do pisma k. 65 (k. od 66 do 178) oraz dowodów załączonych do pisma na kartach 220-222, koperta k. 223, w wyniku czego sąd dokonał błędnych ustaleń polegających na przyjęciu, że nie zostało wykazane, aby odwołująca miała rzeczywisty zamiar wykonywania działalności gospodarczej,

2) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i jego ocenę z pominięciem dokumentacji świadczącej o wykonywaniu wszelkich czynności zgłoszeniowych i informacyjnych wobec organów skarbowych, ZUS i GUS związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, w szczególności wniosku o wpis do CEIDG oraz deklaracji podatkowych, które także przesadzają o faktycznym prowadzeniu przez ubezpieczoną działalności gospodarczej;

3) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i uznanie, że ubezpieczona jedynie pozornie prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą;

4) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i uznanie, że czynności legalizujące działalność gospodarczą zostały dokonane jedynie w celu umożliwienia skorzystania przez odwołującą z zasiłków, podczas gdy jej zamiarem było prowadzenie działalności gospodarczej w celach zarobkowych;

5) art. 234 k.p.c. w zw. z art. 33 Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1829 ze zm.) poprzez uznanie, że domniemanie prawne prawdziwości wpisu dokonanego w CEIDG zostało obalone na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, podczas gdy ten nie pozostawia wątpliwości, że ubezpieczona od 9 czerwca 2014 r. faktycznie prowadziła działalność gospodarczą;

6) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez zaniechanie wskazania przez Sąd w sporządzonym uzasadnieniu faktów, które zostały uznane za udowodnione, przyczyn, dla których inne zgromadzone w sprawie dowody nie zostały uwzględnione, a także zaniechania wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem prawa, co uniemożliwiłoby dokonanie kontroli prawidłowości wydanego w sprawie wyroku;

3. naruszenie przepisów prawa materialnego (mające wpływ na wydanie orzeczenia), tj.:

1) art. 2 Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1829 ze zm.) poprzez jego błędną wykładnię i ocenę, że odwołująca nie prowadziła działalności gospodarczej;

2) art. 6 Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1829 ze zm.) poprzez ingerowanie w zasadność podejmowanych przez ubezpieczoną czynności związanych z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą;

3) art. 6 ust. 5 w zw. z art. 11 ust. 2 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.) poprzez uznanie, że odwołująca nie podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu oraz nie posiadała prawa do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, podczas gdy fakt prowadzenia przez ubezpieczoną działalności gospodarczej nadaje obowiązek ubezpieczenia społecznego oraz prawo do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego;

4) art. 83a ust. 2 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.) poprzez brak jego zastosowania, w sytuacji gdy organ rentowy zaskarżoną decyzją na niekorzyść ubezpieczonej zweryfikował fakt jej podlegania ubezpieczeniom społecznym i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 9 czerwca 2014 r.

Odwołująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości oraz zmianę decyzji organu rentowego z 21 września 2016 r. poprzez jej zmianę i ustalenie, że od 9 czerwca 2014 r. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. W zakresie wniosków ewentualnych odwołująca wniosła o uchYLENIE zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Suwałkach do ponownego rozpoznania. Ponadto wniosła o zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów zastępstwa prawnego za obie instancje według norm przepisanych. Domagała się również ponownego dopuszczenia dowodu z zeznań świadka dr J. S. na okoliczność ustalenia, czy odwołująca była zdolna do prowadzenia działalności gospodarczej od 9 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do charakteru i znaczenia pisma organu rentowego z 11 sierpnia 2014 r. W ocenie Sądu Apelacyjnego pismo to nie jest decyzją, gdyż nie spełnia wymogów formalnych decyzji jako aktu administracyjnego, o którym mowa w art. 107 Ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, ponieważ poza wskazaniem organu, od którego to pismo pochodzi, adresata pisma i daty wydania pisma, nie zawiera podstawy prawnej, rozstrzygnięcia, uzasadnienia faktycznego i prawnego, pouczenia, czy i w jakim trybie służy odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania. Jako minimum elementów koniecznych dla zakwalifikowania pisma jako decyzji uznaje się cztery składniki: oznaczenie organu administracji wydającego akt, wskazanie adresata aktu, rozstrzygnięcie o istocie sprawy oraz podpis osoby reprezentującej organ administracji (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 20 lipca 1981 r., SA 1163/81; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z 24 czerwca 2008 r., II SA/Op 164/08). Pismo nie zawiera rozstrzygnięcia o istocie sprawy, a ta dotyczy ustalenia podlegania bądź niepodlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Z treści tego pisma wynika jedynie to, że organ rentowy przeanalizował dokumentację złożoną przez odwołującą jako dowód prowadzenia działalności gospodarczej i poinformował odwołującą I. B. o tym, że dokonała prawidłowego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 9 czerwca 2014 r. Pismo to nie rozstrzyga o podleganiu przez odwołującą ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu od 9 czerwca 2014 r. Z jego treści wynika jednakże, że organ rentowy oceniał dowody, które odwołująca złożyła po wezwaniu jej pismem z 21 lipca 2014 r. do przedłożenia dokumentacji rachunkowej związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą od 9 czerwca 2014 r. Świadczy o tym również notatka służbowa pracownika organu rentowego z 8 sierpnia 2014 r. W tym piśmie organ rentowy stwierdził, że dostarczone dokumenty potwierdzały wykonywanie przez odwołującą 9 czerwca 2014 r. działalności gospodarczej w zakresie outsourcingu kadrowo-

administracyjnego, a podjęte działania były wystarczające do „rozkreślenia” działalności gospodarczej. Oba pisma wskazują na to, że dostarczona dokumentacja była dla organu rentowego wystarczająca do stwierdzenia faktycznego prowadzenia przez odwołującą działalności gospodarczej. Żadne z nich, a przede wszystkim pismo z 11 sierpnia 2014 r. adresowane do odwołującej, nie było decyzją stwierdzającą podleganie odwołującej od 9 czerwca 2014 r. ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Jeżeli zaś pismo z 11 sierpnia 2014 r. nie było decyzją organu rentowego, to obecnie rozpoznawana sprawa nie mogła być rozpoznawana w trybie wznowienia postępowania przed organem rentowym na podstawie art. 83a ust. 1 Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, czego domaga się odwołująca. Artykuł 83a ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych byłby podstawą do ponownego rozpoznania sprawy przed organem rentowym, gdyby została w sprawie wydana prawomocna decyzja organu rentowego, a po uprawomocnieniu się tej decyzji zostały przedłożone nowe dowody lub ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo lub zobowiązanie. W rozpoznawanej sprawie nie została wydana prawomocna decyzja stwierdzająca podleganie bądź niepodleganie odwołującej od 9 czerwca 2014 r. ubezpieczeniom społecznym z tytułu działalności gospodarczej, wobec czego nie ma zastosowania tryb, o którym mowa w art. 83a ust. 1 Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Zarzut naruszenia tego przepisu jest zatem niezasadny.

Zaskarżona decyzja organu rentowego z 21 września 2016 r. stwierdza, że z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej odwołująca I. B. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 9 czerwca 2014 r. Decydujące znaczenie w sprawie ma ustalenie, czy od 9 czerwca 2014 r. I. B. powinna polegać tym ubezpieczeniom na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 6, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm., zwanej dalej: u.s.u.s.), ponieważ zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 tej ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i art. 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi. Osoby te podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ust. 1 u.s.u.s.), zaś dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu (art. 11 ust. 2 u.s.u.s.). Zgodnie z art. 13 pkt 1 u.s.u.s. osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona. W myśl art. 8 ust. 6 pkt 1 u.s.u.s. za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych, zaś od dnia 30 kwietnia 2018 r. – osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, z wyjątkiem ust. 6a.

Zgodnie z art. 2 Ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 672 ze zm.) za działalność gospodarczą należy rozumieć zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Podstawą do powstania obowiązku ubezpieczeń na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 13 pkt 4 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest zatem faktyczne wykonywanie działalności pozarolniczej, w tym gospodarczej, co oznacza, że wykonywanie tej działalności to rzeczywista działalność zarobkowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Prowadzenie działalności gospodarczej stanowi tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym, o ile faktycznie osoba ubezpieczona wykonuje tę działalność, choć stopień natężenia jej aktywności może być różny. Intencyjne zadeklarowanie wysokiej podstawy wymiaru składek może jedynie sugerować, że działalność nie była wykonywana w sposób ciągły, zorganizowany i zarobkowy.

Podkreślić należy, że na rozstrzygnięcie w sprawie nie ma znaczenia fakt, że odwołująca rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej w czasie ciąży. Sąd Apelacyjny podziela ugruntowany już w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych pogląd, że ciąża ubezpieczonej nie może być uznana za przeszkodę do skutecznego rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej, zwłaszcza jeśli działalność ta nie wymaga wysiłku fizycznego oraz pozwala na ustalenie elastycznych godzin wykonywania usług, a nawet świadczenie pracy we własnym domu. Samo rozpoczęcie

prowadzenia działalności gospodarczej w okresie ciąży nie jest w żadnym zakresie sprzeczne z prawem (np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 marca 2013 r., III AUa 1542/12). Nie może też świadczyć o braku woli do prowadzenia tej działalności, bo taką wolę każdorazowo powinno się badać w oparciu o całokształt okoliczności sprawy.

Krótki okres między rozpoczęciem działalności gospodarczej a zwolnieniem lekarskim w związku z ciążą i porodem, na który wskazuje Sąd Okręgowy, może mieć znaczenie tylko z punktu widzenia wymogu zachowania ciągłości działalności gospodarczej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyrok z 16 stycznia 2014 r., I UK 235/13; wyrok z 13 września 2016 r., I UK 455/15) przyjmuje się, że dla zakwalifikowania danej działalności jako działalności gospodarczej istotne znaczenie ma jej ciągłość i zarobkowy charakter. Ciągłość działalności gospodarczej ma dwa aspekty. Pierwszy to powtarzalność czynności, pozwalająca na odróżnienie działalności gospodarczej od jednostkowej umowy o dzieło lub zlecenia albo umowy o świadczenie usług, które same w sobie nie składają się jeszcze na działalność gospodarczą, drugi aspekt zaś to zamiar niekrótkiego prowadzenia działalności gospodarczej. Stan ciąży sam w sobie nie wyklucza ciągłości podjętej działalności, natomiast braku podstawowej cechy ciągłości działalności gospodarczej można dopatrzeć się w przypadku, gdy od początku wysoce wątpliwe będzie rozpoczęcie i prowadzenie działalności, a tę wątpliwość można wywieść ze stanu zdrowia osoby zgłaszającej się do ubezpieczenia społecznego, a przede wszystkim jej świadomości do co niemożności prowadzenia działalności. To zaś należy do sfery faktów.

Z prawidłowo ustalonego przez Sąd Okręgowy stanu faktycznego sprawy wynika, że 9 czerwca 2014 r. I. B. zadeklarowała prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie outsourcingu kadrowo-administracyjnego. Od 25 czerwca 2014 r. do 27 czerwca 2014 r., od 14 lipca 2014 r. do 23 lipca 2014 r. i od 28 lipca 2014 r. do 16 października 2014 r. odwołująca pobierała zasiłek chorobowy, a od 17 października 2014 r. do 15 października 2015 r. – zasiłek macierzyński i z tego tytułu podlegała wyłącznie obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu. Od 16 października 2015 r. do 11 lipca 2016 r. odwołująca ponownie przebywała na zasiłku chorobowym. Organ rentowy odmówił wypłaty zasiłku chorobowego za okres od 12 lipca 2016 r. do 27 lipca 2016 r., ponieważ z dniem 11 lipca 2016 r. odwołująca wykorzystwała pełny okres zasiłkowy wynoszący 270 dni. 22 czerwca 2016 r. wypłynął wniosek odwołującej o wypłatę zasiłku macierzyńskiego od 12 lipca 2016 r. do 10 lipca 2017 r. Przewidywany termin porodu ustalono na 24 lipca 2016 r. Odwołująca nie zawieszała wykonywania działalności gospodarczej na okres zasiłku macierzyńskiego, który pobierała od 17 października 2014 r. do 15 października 2015 r.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że 20 września 2013 r. odwołująca pobrała demonstracyjną wersję programu księgowo-kadrowego (...), a 27 grudnia 2013 r. pobrała demonstracyjną wersję programu kadrowo-płacowego (...). 16 stycznia 2014 r. kupiła dostęp do portalu edukacyjnego z zakresu kadr i płac oraz księgowości na okres 9 stycznia 2014 r. do 7 lutego 2014 r. 23 stycznia 2014 r. pobrała demonstracyjną wersję programu księgowo-kadrowego C. (...).

W styczniu 2014 r. odwołująca szukała pracy, na potwierdzenie czego złożyła cztery wiadomości e-mail. W tym samym miesiącu odwołująca otrzymała certyfikaty uczestnictwa w szkoleniach i zdania egzaminów z wynikiem pozytywnym o tematykach: „Faktury VAT przychodzące”, „Faktury VAT wychodzące”, „Korekty VAT”, „Koszty uzyskania przychodu”, „Pisma podatkowe”, „Zmiana warunków pracy i płacy”, „Umowy cywilnoprawne w zatrudnieniu”, „Świadczenia na rzecz pracowników”, „Deklaracje VAT i informacje podsumowujące”. W marcu 2014 r. zgłosiła chęć uczestnictwa w dwóch szkoleniach organizowanych przez Stowarzyszenie (...) w (...) Oddział (...) w S., ale z powodu braku miejsc uczestniczyła tylko w kursie na temat „Podstawy rachunkowości (I stopień certyfikacji zawodu księgowego)”, który odbywał się od 22 marca 2014 r. do 28 czerwca 2014 r. 20 czerwca 2014 r. wysłała zgłoszenie na szkolenie „Profesjonalny sekretariat”. 29 czerwca 2014 r. odwołująca uzyskała kwalifikacje księgowego, a 23 czerwca 2015 r. zdała egzamin zawodowy przed Komisją Egzaminacyjną Stowarzyszenia (...) w (...) Oddział (...) w S. i uzyskała kwalifikacje specjalisty ds. kadr.

9 czerwca 2014 r. odwołująca zarejestrowała działalność gospodarczą pod nazwą (...) kadrowo-administracyjny (...) I. B.. Tego samego dnia odwołująca jako osoba prowadząca działalność gospodarczą zawarła umowy z (...) sp. z o.o. w S. oraz A. M., prowadzącą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą (...) s.c. R. M., A. M..

Na podstawie obu umów zobowiązała się do świadczenia usług kadrowych i administracyjnych biura, które zostały wymienione w tych umowach. Za pracę w (...) sp. z o.o. odwołująca miała otrzymać 3 000 zł netto, a za pracę na rzecz A. M. i R. M., prowadzących działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą (...) s.c. R. M., A. M., miała otrzymać 500 zł netto. Obie umowy zostały zawarte na czas nieokreślony, ale odwołująca nie kontynuuje współpracy z tymi podmiotami po 27 lipca 2014 r. Właścicielem obu spółek jest świadek R. M.. W obu firmach sprawami kadrowymi i finansowymi zajmowało się profesjonalne biuro rachunkowe prowadzone przez świadka Ł. O.. Na potwierdzenie świadczenia pracy na rzecz tych dwóch podmiotów gospodarczych, w tym z biurem (...), odwołująca przedstawiła wiadomości e-mail z 10 czerwca 2014 r., 11 czerwca 2014 r., 12 czerwca 2014 r., 13 czerwca 2014 r., 16 czerwca 2014 r., 17 czerwca 2014 r., 18 czerwca 2014 r., 23 czerwca 2014 r., 24 czerwca 2014 r., 30 czerwca 2014 r., 1 lipca 2014 r., 2 lipca 2014 r. Za usługi świadczone na podstawie umowy z (...) sp. z o.o. w S. odwołująca otrzymała w czerwcu 2014 r. 3 000 zł, a w lipcu 2014 r. 2 040 zł, zaś za usługi świadczone na podstawie umowy zawartej z (...) s.c. w S. odwołująca otrzymała w czerwcu 2014 r. – 500 zł, a w lipcu 2014 r. 230 zł.

Zgodnie z oświadczeniem odwołującej sporządzonym 8 czerwca 2014 r. zamierzała ona od 9 czerwca 2014 r. użytkować telefon komórkowy marki H. i laptop marki A. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. 1 lipca 2014 r. odwołująca zawarła ze swoim mężem B. B. umowę użyczenia samochodu marki (...). Umowa została zawarta na okres od 1 lipca 2014 r. do 30 września 2014 r. 26 lipca 2014 r. odwołująca kupiła paliwo na swoją firmę.

28 września 2015 r., a więc w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego, odwołująca zawarła umowę o współpracy z (...) Bankiem (...) S.A. w W. I Oddziałem w S., która dotyczyła informowania przez odwołującą swoich klientów o produktach i usługach banku, przekazywania danych klientów do banku w celu zaoferowania im przez bank produktów. Przedmiotem umowy nie było pośrednictwo w wykonywaniu czynności bankowych w rozumieniu art. 5 i 6 Prawa bankowego. Wynagrodzenie w postaci prowizji miało być wypłacane odwołującej w razie przekazania do banku przez klienta odwołującej podpisanego zobowiązania o współpracy oraz uruchomienia przez bank produktu bankowego.

15 września 2015 r. odwołująca zawarła z (...) w S. umowę o świadczenie usług kadrowych i administracyjnych biura na okres do 31 grudnia 2015 r. Umowa miała wejść w życie od 16 października 2015 r. Do realizacji tej i poprzedniej umowy nie doszło, gdyż w 15 października 2015 r. odwołująca w trybie nagłym została hospitalizowana. Z Karty informacyjnej leczenia szpitalnego wynika, że tego samego dnia została wypisana do domu w stanie ogólnym dobrym.

Kolejne czynności związane z zarejestrowaną działalnością gospodarczą odwołująca podjęła dopiero po wydaniu zaskarżonej decyzji z 21 września 2016 r., którą organ rentowy stwierdził niepodleganie przez odwołującą od 9 czerwca 2014 r. ubezpieczeniom społecznym z tytułu działalności gospodarczej. 7 października 2016 r. odwołująca telefonicznie kontaktowała się z Centrum (...) w W. z zapytaniem, czy powinna zawiesić prowadzenie działalności gospodarczej w okresie zasiłku macierzyńskiego, jeżeli nie zamierza prowadzić tej działalności do zakończenia pobierania tego zasiłku. 10 października 2016 r. odwołująca rozmawiała w tej samej kwestii z pracownikiem Inspektoratu ZUS w A., a 14 października 2016 r. – z pracownikami Oddziału ZUS w B., G. i Z.. Na potwierdzenie kontynuowania prowadzenia działalności gospodarczej pod koniec 2016 r. odwołująca przedstawiła dwie wiadomości e-mail z 9 grudnia 2016 r. i z 11 stycznia 2017 r., dwie faktury VAT z 16 grudnia 2016 r. i 13 stycznia 2017 r., które odwołująca wystawiła (...) Bankowi S.A. za informowanie klientów banku o produktach i usługach bankowych.

30 grudnia 2016 r. odwołująca kupiła samochód osobowy marki S. (...) i ustaliła plan amortyzacji tego środka trwałego. 2 stycznia 2017 r. odwołująca kupiła artykuły biurowe jak segregator, papier ksero, karteczki samoprzylepne, zszywacz (faktura VAT nr (...)), a 11 stycznia 2017 r. kupiła artykuły do prowadzenia rozliczeń księgowych jak ewidencję środków trwałych i książkę podatkową (faktura VAT nr (...)). Z faktury VAT wystawionej 23 stycznia 2017 r. przez Stowarzyszenie (...) w (...) Oddział (...) w S. wynika, że odwołująca brała udział w szkoleniu na temat „Prawo pracy z uwzględnieniem zmian w roku 2016 i obowiązujących od 1 stycznia 2017 r. w Kodeksie Pracy”, za który zapłaciła 250 zł. 6 marca 2017 r. kupiła książkę z zakresu prawa pracy pod tytułem „MERITUM Prawo pracy” (faktura nr (...)). 10 stycznia 2017 r. odwołująca zawarła z M. K., prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) M. K., umowę nr (...) na świadczenie usług księgowych, kadrowych i administracyjnych biura.

Umowa obowiązywała od 10 stycznia 2017 r. i została zawarta na czas nieokreślony. Na podstawie tej umowy odwołująca zobowiązała się do wykonywania czynności księgowo-kadrowych i czynności administracyjnych biura. W ramach czynności księgowo-kadrowych odwołująca miała zajmować się w szczególności: pomocą w prowadzeniu podatkowej księgi przychodów i rozchodów; sporządzaniem rejestrów sprzedaży i zakupu na potrzeby podatku VAT oraz deklaracji z podatku VAT; sporządzaniem deklaracji z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych; sporządzaniem raportów i deklaracji do innych instytucji, w tym ZUS, GUS, Urzędu Marszałkowskiego, WKU i innych; sporządzaniem, sprawdzaniem i księgowaniem niezbędnych dokumentów księgowych, m.in. rozliczeń podróży służbowych pracowników, wyciągów bankowych, wewnętrznych dowodów księgowych itd.; prowadzeniem akt osobowych pracowników; sporządzaniem dokumentów dotyczących nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, zmiany warunków zatrudnienia (umowy o pracę, aneksów do umów, porozumienia stron, wypowiedzenia umów, świadectw pracy); sporządzaniem dokumentów związanych z umowami cywilnoprawnymi; naliczaniem wynagrodzeń z umów o pracę oraz umów cywilnoprawnych na podstawie otrzymanych zestawień lub dokumentacji; naliczaniem podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne zatrudnianych osób. W zakresie czynności administracyjnych biura odwołująca miała zajmować się skanowaniem dokumentów, wykonywaniem odbitek ksero, wydruków, sporządzaniem pism do urzędów i instytucji i odpowiedzi na pisma, pomocą w wypełnieniu wszelkiego rodzaju druków urzędowych, porządkowaniem i archiwizowaniem dokumentów. 10 marca 2017 r. odwołująca zawarła umowę o odpowiedzialności cywilnej przedsiębiorcy prowadzącego usługowo księgi rachunkowe, obowiązującą od 11 marca 2017 r. do 10 marca 2018 r.

Zgodnie z podatkową księgą przychodów i rozchodów w styczniu 2017 r. odwołująca wykazała przychód w wysokości 599,18 zł i koszt w wysokości 2 329,97 zł, w lutym wykazała przychód w wysokości 1 383 zł i koszty w wysokości 864,92 zł, a w marcu 2017 r. wykazała przychód w wysokości 1 209 zł i wydatki w wysokości 1 005,56 zł. Z kolei zgodnie z przedłożoną w postępowaniu apelacyjnym podatkową księgą przychodów i rozchodów za 2017 r. w styczniu 2017 r. odwołująca wykazała przychód w wysokości 1 236,18 zł i koszty w wysokości 2 330,06 zł, w lutym 2017 r. wykazała przychód w wysokości 1 955 zł i koszty w wysokości 836,81 zł, w marcu 2017 r. wykazała przychód w wysokości 1 618,50 zł i koszty w wysokości 1 622,96 zł, w kwietniu 2017 r. wykazała przychód w wysokości 1 632,90 zł i koszty w wysokości 769,97 zł, w maju 2017 r. wykazała przychód w wysokości 1 896,51 zł i koszty w wysokości 805,10 zł, w czerwcu 2017 r. wykazała przychód w wysokości 3 702,02 zł i koszty w wysokości 808,93 zł, w lipcu 2017 r. wykazała przychód w wysokości 4 264,86 zł i koszty w wysokości 710,08 zł, w sierpniu 2017 r. wykazała przychód w wysokości 3 955 zł i koszty w wysokości 2 523,68 zł, we wrześniu 2017 r. wykazała przychód w wysokości 4 105 zł i koszty w wysokości 2 050,45 zł, w październiku 2017 r. wykazała przychód w wysokości 4 000 zł i koszty w wysokości 2 273,05 zł, w listopadzie 2017 r. wykazała przychód w wysokości 4 000 zł i koszty w wysokości 2 338,12 zł, a w grudniu 2017 r. wykazała przychód w wysokości 4 079,72 zł i koszty w wysokości 2 946,40 zł. Zgodnie z zeznaniem o wysokości osiągniętego dochodu (straty) w roku podatkowym 2017 odwołująca wykazała przychód w wysokości 36 445,69 zł, koszty uzyskania przychodu w wysokości 20 015,61 zł i dochód w wysokości 16 430,08 zł.

15 września 2017 r. odwołująca zawarła z (...) sp. z o.o. w K. umowę nr (...) o współpracy. Umowa została zawarta na czas nieokreślony i obowiązuje od 1 października 2017 r. Na podstawie tej umowy odwołująca zobowiązała się do wykonywania czynności składających się na obsługę księgową klientów (...) sp. z o.o., które zostały wymienione w załączniku nr 1 do umowy nr (...) o współpracy. Za realizację tej umowy odwołująca otrzymała w styczniu 2018 r. 79,72 zł, a w lutym 329,30 zł. W okresie od listopada 2017 r. do stycznia 2018 r. odwołująca otrzymała pięć pełnomocnictw udzielonych jej przez klientów (...) sp. z o.o. do podpisywania dokumentów składanych do organów administracji publicznej, pięć pełnomocnictw klientów (...) sp. z o.o. do podpisywania deklaracji składanej za pomocą środków komunikacji elektronicznej, dwa pełnomocnictwa klientów (...) sp. z o.o. do podpisywania deklaracji składanych w postaci papierowej oraz jedno pełnomocnictwo szczególne do złożenia oraz aktualizacji formularza VAT-R. W lutym 2018 r. odwołująca otrzymała jedno pełnomocnictwo do podpisywania deklaracji składanej za pomocą środków komunikacji elektronicznej, a w maju 2018 r. otrzymała trzy takie pełnomocnictwa.

Z historii konta bankowego odwołującej wynika, że za świadczone usług na rzecz (...) Banku S.A. odwołująca otrzymała wynagrodzenie w styczniu, lutym, kwietniu, maju, czerwcu i październiku 2017 r., za świadczone usługi na rzecz M. K.

odwołująca otrzymała wynagrodzenie w okresie od lutego do grudnia 2017 r. i w lutym 2018 r., a za świadczone usługi na rzecz (...) sp. z o.o. otrzymała wynagrodzenie w styczniu i lutym 2018 r.

27 listopada 2017 r. odwołująca zawarła z (...)S.A. w W. umowę na świadczenie usług zaufania, polegającą na wydawaniu certyfikatów i elektronicznych znaczników czasu. Umowa została zawarta na czas nieokreślony, a jej przedmiotem jest świadczenie przez (...) S.A. na rzecz odwołującej usług zaufania polegających na wydawaniu kwalifikowanych lub niekwalifikowanych certyfikatów, dostawie elementów urządzeń do składania podpisu elektronicznego, wydawaniu elektronicznych znaczników czasu. 27 listopada 2017 r. odwołująca otrzymała certyfikat zawierający informacje o właścicielu podpisu elektronicznego. Certyfikat ten jest ważny od 28 listopada 2017 r. 8:00 do 28 listopada 2019 r. 8:00.

Analizując zgromadzony materiał dowodowy, Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że nie ma znaczenia dla sprawy dokumentacja pracownicza sprzed 9 czerwca 2014 r. (jak umowy o pracę, świadectwa pracy) i to jakie odwołująca otrzymywała wynagrodzenie za pracę świadczoną przed tym dniem. Nawet jeżeli dokumenty te miałyby wykazać, że w stosunku do wynagrodzenia, jakie odwołująca otrzymywała przed 9 czerwca 2014 r., zadeklarowana podstawa wymiaru składek z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej nie była wygórowana, to nie są to dowody potwierdzające wykonywanie działalności gospodarczej od 9 czerwca 2014 r.

Nie mają znaczenia również sporządzone przez odwołującą transkrypcje rozmów z pracownikami różnych palcówek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Dotyczą one bardzo ogólnych kwestii związanych z zarejestrowaną działalnością gospodarczą oraz podleganiem ubezpieczeniom społecznym w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego i z prawem do zasiłku chorobowego po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego. Rozmowy prowadzone przez odwołującą z pracownikami ZUS dotyczyły tylko tego, jak wygląda ogólnie sytuacja prawna osoby prowadzącej działalność gospodarczą w okresie zasiłku macierzyńskiego oraz jej praw i obowiązków. Nie było oceniane to, czy odwołująca jako osoba deklarująca prowadzenie działalności gospodarczej faktycznie prowadziła tę działalność, a ta okoliczność ma istotne znaczenie dla ustalenia podlegania bądź niepodlegania ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu.

Na podstawie wyżej opisanych dowodów Sąd Apelacyjny ustalił, że od 9 czerwca 2014 r. odwołująca podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że odwołująca posiadała kwalifikacje do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie outsourcingu księgowo-administracyjnego. W listopadzie 2012 r. ukończyła ona bowiem studia o kierunku finanse i rachunkowość w specjalności rachunkowość i finanse przedsiębiorstw, a w styczniu 2014 r. ukończyła szereg szkoleń z zakresu kadr i księgowości. Zdaniem Sądu Apelacyjnego ukończenie tych szkoleń, jak i pobranie we wrześniu i grudniu 2013 r. oraz w styczniu 2014 r. demonstracyjnych wersji trzech programów, a w styczniu 2014 r. wykupienie miesięcznego dostępu do programu edukacyjnego z zakresu kadr i płac oraz księgowości, miały stanowić jej atut i zwiększyć szansę na pracę niezależnie od formy jej świadczenia, tym bardziej że umowę z (...) Bankiem S.A. miała zawartą jedynie na czas zastępstwa pracownika.

Nie ulega wątpliwości, że odwołująca podejmowała pewne czynności od 9 czerwca 2014 r. Materialne dowody, które odwołująca przedstawiła na potwierdzenie wykonywania przez nią działalności gospodarczej w 2014 r., świadczą o niewielkiej aktywności zawodowej odwołującej. Trzeba mieć jednakże na uwadze, że odwołująca rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej, a faktyczny okres prowadzenia tej działalności od 9 czerwca 2014 r. przerywany był okresami niezdolności do pracy w związku z ciążą. Rzeczywiste wykonywanie działalności gospodarczej poprzez realizację umów zawartych ze spółkami (...) potwierdzają wiadomości e-mail z 10 czerwca 2014 r., 11 czerwca 2014 r., 12 czerwca 2014 r., 13 czerwca 2014 r., 16 czerwca 2014 r., 17 czerwca 2014 r., 18 czerwca 2014 r., 23 czerwca 2014 r., 24 czerwca 2014 r., 30 czerwca 2014 r., 1 lipca 2014 r., 2 lipca 2014 r. i zeznania świadków R. M., B. R. i Ł. O.. Dokumentacja związana z realizacją projektu unijnego, która została złożona w toku postępowania prowadzonego przed Sądem Okręgowym, świadczy o podejmowaniu czynności dotyczących (...) sp. z o.o., ale złożone kserokopie nie wyjaśniają, jakie czynności były wykonywane przez odwołującą. Z zeznań R. M. wynika, że realizacją projektu unijnego w 2014 r. zajmowała się (...) firma. Z tego względu trudno jest ustalić, jaki był faktyczny udział odwołującej w pracach nad tym projektem unijnym. Świadek Ł. O., prowadząca zewnętrzne biuro

rachunkowe, potwierdziła jednak, że odwołująca zajmowała się dokumentacją biurową związaną z zatrudnieniem pracowników i raportowaniem oraz kontaktowała się w tym zakresie z Ł. O. bądź jej pracownikami. Z kolei zeznania świadka B. R. potwierdzają codzienną obecność odwołującej w biurze spółki (...). Z tych zeznań wynika, że odwołująca miała zajmować się częścią obowiązków tego świadka. Pracowała jako sekretarka prezesa i zajmowała się sprawami kadrowymi, a świadek wystawiał faktury i rozmawiał z klientami o płatnościach.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego odwołująca wykazała, że wykonywała czynności w zakresie outsourcingu kadrowo-administracyjnego na rzecz podmiotów, z którymi w czerwcu 2014 r. zawarła umowę o współpracy. Należy też zaznaczyć, że wykonywanie niektórych czynności związanych z przedmiotem zarejestrowanej działalności gospodarczej nie zawsze będzie świadczyć o zamiarze prowadzenia tej działalności w niekrótkim okresie. To zamiar, a więc prowadzenie działalności gospodarczej w sposób zorganizowany i ciągły, ma znaczenie przy ocenie tego, jaki charakter należy nadać działaniom podejmowanym przez przedsiębiorcę w całym okresie prowadzenia działalności gospodarczej. Brak podstawowej cechy ciągłości działalności gospodarczej można dopatrzeć się m.in. w przypadku, gdy od początku wysoce wątpliwie będzie rozpoczęcie i prowadzenie działalności, a tę wątpliwość można wywieść ze stanu zdrowia osoby zgłaszającej się do ubezpieczenia społecznego, a przede wszystkim jej świadomości co do niemożności prowadzenia działalności gospodarczej. W tym zakresie istotna była ocena stanu zdrowia odwołującej, tym bardziej że do 6 czerwca 2014 r. przebywała ona na zwolnienia lekarskich. Sąd pierwszej instancji w sposób dowolny, bo bez jakichkolwiek ustaleń, przyjął, że I. B. nie była w stanie prowadzić działalności gospodarczej. Celem wyjaśnienia tej okoliczności Sąd Apelacyjny zgromadził dokumentację medyczną odwołującej i następnie dopuścił dowód z opinii biegłego lekarza z zakresu ginekologii. Z opinii tego biegłego wynika, że w okresie od 7 do 25 czerwca 2014 r. i od 28 czerwca do 13 lipca 2014 r. odwołująca była zdolna do pracy. To też oznacza, że poza okresami zwolnień lekarskich stan odwołującej umożliwiał jej prowadzenie działalności gospodarczej.

Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem sądowym prowadzenie działalności gospodarczej stanowi tytuł podlegania ubezpieczeniom społecznym, o ile faktycznie ubezpieczony wykonuje tę działalność, choć stopień natężenia jego aktywności może być różny. Oznacza to m.in., że nie jest konieczne świadczenie usług na rzecz wielu podmiotów gospodarczych. Może być to stała współpraca nawet z jednym podmiotem, ale istotne jest, aby oferowane usługi były faktycznie wykonywane z nastawieniem na zysk i dążeniem do stworzenia prosperującego przedsiębiorstwa, a nie jedynie po to, aby uzyskać świadczenia z ubezpieczeń społecznych.

Oczywistą rzeczą jest, że skoro odwołująca zgłosiła rozpoczęcie działalności gospodarczej 9 czerwca 2014 r. i była wówczas w ciąży, a dziecko urodziła w (...).r., to była świadoma tego, że czas prowadzenia działalności do dnia porodu nie będzie długi. To jednak nie dyskwalifikuje jej jako prowadzącej działalność gospodarczą. Istotne było natomiast, czy jej zamiarem było niekrótkie prowadzenie działalności, a więc także po wyczerpaniu świadczeń związanych z rodzicielstwem, czy też było nakierowane wyłącznie na uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia przy zadeklarowanej, wysokiej podstawie wymiaru składek. Takiej oceny, zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie można dokonać bez ustaleń w zakresie faktycznego prowadzenia działalności po zakończeniu zasiłku macierzyńskiego. Przedstawione przez odwołującą dowody w postaci zawartych przez nią w 2016 r. i 2017 r. jako osobę prowadzącą działalność gospodarczą umów z różnymi podmiotami świadczą o kontynuowaniu tej działalności i wskazują na jej zwiększoną intensywność.

Z dokumentacji złożonej w postępowaniu apelacyjnym wynika, że odwołująca kontynuowała prowadzenie działalności gospodarczej w okresie przebywania na drugim zasiłku macierzyńskim. Usługi związane z outsourcingiem księgowo-administracyjnym odwołująca podjęła w grudniu 2016 r. i od tamtego momentu rozwija swoją działalność gospodarczą. Potwierdzają to dowody wykonywania czynności na rzecz (...) Banku S.A., M. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą PTS (...) M. K., czy też (...) sp. z o.o. Tymi dowodami są faktury za świadczone usługi, umowy o współpracy, historia transakcji na koncie bankowym odwołującej od stycznia 2017 r. do lutego 2018 r., a także pełnomocnictwa klientów (...) sp. z o.o.

Wobec podjęcia i wykonywania przez odwołującą czynności związanych z zakresem jej działalności gospodarczej, nie można zanegować braku ciągłości prowadzenia tej działalności ani też przypisać odwołującej zamiaru zgłoszenia działalności wyłącznie w celu osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Nie ulega też wątpliwości, że w 2015

r. i w 2017 r. odwołująca podniosła kwalifikacje w zakresie prawa pracy, kadr i księgowości, uczestnicząc w szkoleniach organizowanych przez Stowarzyszenie (...) w Polsce, co też skłania do przyjęcia, że czyniła to z zamiarem aktywnego prowadzenia działalności gospodarczej.

Podkreślić też należy, że organ rentowy nie kwestionował faktu prowadzenia przez odwołującą działalności gospodarczej po zakończonych okresach zasiłków chorobowych i macierzyńskich. Podnosił natomiast, i było to podstawą faktyczną zaskarżonej decyzji, że I. B. nie prowadziła pozarolniczej działalności gospodarczej od 9 czerwca 2014 r., a więc od daty zgłoszenia działalności i wpisu do ewidencji. Zważyć przy tym należy, że organ rentowy nie dopatrywał się żadnych nieprawidłowości, w tym co do prowadzenia działalności gospodarczej przez odwołującą od 9 czerwca 2014 r., w wyniku postępowania zakończonego skierowaniem do niej pisma z 11 sierpnia 2014 r. Niewątpliwie stwierdzenia zawarte w tym piśmie, że zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych od 9 czerwca 2014 r. jest prawidłowe, opierało się na ocenie dowodów przedstawionych wówczas przez odwołującą, świadczących o faktycznym wykonywaniu działalności. Podstawą do odmiennej oceny tych dowodów nie może być fakt wypłacenia odwołującej zasiłku chorobowego i macierzyńskiego od zadeklarowanej, wysokiej podstawy wymiaru składek. Podkreślić też należy, że żaden przepis Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych nie nakazuje, jako warunek podlegania ubezpieczeniom społecznym, prowadzenia działalności gospodarczej w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego. Cytowana ustawa, co wynika z art. 9, dopuszcza możliwość jednoczesnego spełnienia warunków do objęcia ubezpieczeniami z różnych tytułów i określa zasady zbiegu tytułów objęcia ubezpieczeniami, jednakże z tego przepisu nie można wyprowadzić obowiązku prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie zasiłku macierzyńskiego. Jak stanowi art. 9 ust. 1c u.s.u.s., osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4, 5, 8 i 10 (a więc także prowadzące pozarolniczą działalność), spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego. Mogą one jednak dobrowolnie na swój wniosek być objęte ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym także z pozostałych, wszystkich lub wybranych tytułów. Przepis art. 9 ust. 1c Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych rozpatrywany z przepisami art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 oraz art. 11 ust. 2 tej ustawy pozwala na stwierdzenie, że w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego odwołująca jako osoba prowadząca działalność gospodarczą mogła podlegać obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym wyłącznie z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego, natomiast z chwilą nabycia prawa do tego zasiłku dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustało i nie istniała możliwość przystąpienia do tego ubezpieczenia ani z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, ani z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego, ponieważ takiego uprawnienia nie przewiduje art. 11 ust. 2 u.s.u.s.

W świetle tych okoliczności Sąd Apelacyjny przyjął, że od 9 czerwca 2014 r. I. B. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 6 pkt 1, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Z tego względu orzeczono zgodnie z art. 386 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego (pkt I sentencji wyroku).

Orzekając o kosztach zastępstwa procesowego odwołującej za pierwszą i drugą instancję należy mieć na uwadze, że odwołanie i apelacja zostało złożone w momencie obowiązywania uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2016 r. (III UZP 2/16). Ta uchwała wskazywała obowiązujący w tym zakresie kierunek orzecznictwa, stanowiąc, że w sprawach o ustalenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu wysokość wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika ustala się od wartości przedmiotu sprawy, a nie według stawek przewidzianych dla sprawy o świadczenie z ubezpieczenia społecznego. W świetle jednak Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 20 września 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1799) powyższa uchwała Sądu Najwyższego utraciła moc. W rozporządzeniu zmieniającym z 20 września 2017 r. przyjęto, że od dnia 13 października 2017 r. stawka minimalna w wysokości 180 zł obowiązuje nie tylko w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego, ale również w sprawach dotyczących podlegania ubezpieczeniom społecznym. Oznacza to, że wysokość wynagrodzenia pełnomocnika będącego radcą

prawnym lub adwokatem w sprawach o podleganie ubezpieczeniu społecznemu jest określana w wysokości jak w sprawie o świadczenie z ubezpieczenia społecznego, a nie od wartości przedmiotu sporu czy zaskarżenia.

Mając na uwadze istniejące w orzecznictwie rozbieżności co do wykładni przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości regulujących kwestie związane z wysokością należnego pełnomocnikowi będącego radcą prawnym lub adwokatem wynagrodzenia w sprawach o podleganie ubezpieczeniu społecznemu, Sąd Apelacyjny dostrzega konieczność zastosowania art. 102 k.p.c., który w wypadkach szczególnie uzasadnionych uprawnia sąd do zasądzenia od strony przegrywającej tylko części kosztów albo nie obciążania jej w ogóle kosztami. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zasadne jest zatem zasądzenie od organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego odwołującej za pierwszą i drugą instancję z zastosowaniem art. 102 k.p.c. i przyjęcie stawek w wysokości określonej jak w sprawie o świadczenie z ubezpieczenia społecznego. Z tego względu o kosztach procesu w postępowaniu przed Sądem Okręgowym orzeczono na podstawie § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2016 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804), zasądzając kwotę 360 zł, zaś o kosztach procesu w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji orzeczono według § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, w brzmieniu obowiązującym od 27 października 2016 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.), zasądzając kwotę 240 zł. Z kolei o zwrocie opłaty od apelacji poniesionej przez odwołującą (30 zł) orzeczono zgodnie z art. 36 Ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 623) – punkt II sentencji wyroku.

SSA Sławomir Bagiński SSA Alicja Sołowińska SSA Dorota Elżbieta Zarzecka